

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j. 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen de Inspectie voor het Onderwijs en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden van de Inspectie van het Onderwijs op het beleidsterrein Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie over de periode 1968-2002.

Den Haag, 15 januari 2004
I.J. van Riet
Drs. G.A.G. Hermsen

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, lid 1 van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = te vernietigen). Het BSD fungeert als nieuw selectie-instrument voor de Inspectie van het Onderwijs op het beleidsterrein Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie voor de periode 1968-2002. Er zijn geen bestaande selectielijsten die dienen te worden ingetrokken.

Beleidssterrein

Het beleidsterrein Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) is samengesteld uit een drietal deelbeleidssterreinen: middelbaar beroepsonderwijs, voortgezet volwasseneneducatie en BVE. Het laatste deelbeleidssterrein is ontstaan in 1996 bij de totstandkoming van de WEB. Bij die totstandkoming zijn de beide eerste deelbeleidssterreinen beëindigd en in BVE opgegaan. Aangezien er gedurende een overgangperiode nog sprake is van documenten van middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet volwasseneneducatie, zijn beide nog afzonderlijk opgenomen.

Het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) vormde tot 1996 een onderdeel van het beleidsterrein voortgezet onderwijs. Sinds 1996 is het een onderdeel van het terrein BVE. De term middelbaar beroepsonderwijs bestaat niet meer, het mbo is nu vergelijkbaar met de beroepsopleidende leerweg binnen het beroepsonderwijs. De leerlingen van het mbo zijn niet meer volledig leerplichtig. Het onderwijs is bestemd voor leerlingen die een beroepskwalificatie willen behalen op een secundair niveau.

Het voortgezet algemeen volwasseneneducatie (vavo) was, net als het mbo, tot 1996 een onderdeel van het beleidsterrein voortgezet onderwijs. Na 1996 werd het een onderdeel van het beleidsterrein BVE. Thans vormt het een onderdeel van de educatie. Het doel van de opleiding is het behalen van een diploma voortgezet onderwijs of een deel ervan. Het vavo was en is uitsluitend bestemd voor volwassenen.

Het beleidsterrein BVE omvat de opleidingen beroepsonderwijs en opleidingen educatie. Binnen het beroepsonderwijs zijn twee leerwegen te onderscheiden: de beroepsopleidende leerweg (vergelijkbaar met het oude mbo) en de beroepsbegeleidende leerweg (vergelijkbaar met het voormalige leerlingwezen). Het vormingswerk en het deeltijd-mbo zijn opgegaan in deze twee leerwegen en de vier deeltijd kwalificaties die daarin onderscheiden worden.

Het beroepsonderwijs is bestemd voor leerlingen die een beroepskwalificatie willen halen op secundair niveau. De instroom bestaat uit leerlingen die niet meer volledig leerplichtig zijn met een vooropleiding op het niveau van het vbo of mavo, op het niveau van de eerste fase voortgezet onderwijs en/ of op het niveau van al dan niet gediplomeerde uitstromers uit de tweede fase van het voortgezet onderwijs.

Educatie bevat het voortgezet algemeen volwasseneneducatie (vavo), opleidingen gericht op breed maatschappelijk functioneren, opleidingen gericht op de sociale zelfredzaamheid en Nederlands als tweede taal. Educatie is gericht op een goede aansluiting op het beroepsonderwijs en het voortgezet onderwijs. Daarnaast staat het leren functioneren in de samenleving centraal.

In het rapport *De Draden van de WEB* zijn de volgende deelbeleidssterreinen behandeld:

- volwasseneneducatie 1945-1995 en niet door de overheid bekostigd onderwijs 1945-1997
- vormingswerk jeugdigen/vorming werkende jongeren 1945-1995
- leerlingwezen/cursorisch beroepsonderwijs 1945-1995
- educatie en beroepsonderwijs 1995- (uitgezonderd het vavo en het vroegere mbo)

De rol van de Inspectie van het Onderwijs ten aanzien van Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (alsmede op de deelbeleidsterreinen die erin zijn opgegaan) is het toezicht houden op de naleving van wet- en regelgeving door de scholen en op de kwaliteit van het onderwijs bij die scholen. Voorts houdt de Inspectie zich op de hoogte van de toestand van het onderwijs in het algemeen.

Binnen het beleidsterrein zijn, naast de Inspectie van het Onderwijs, diverse andere actoren actief (geweest). Voor een overzicht hiervan wordt verwezen naar de rapporten *Mammoetsporen, deel 2* en *De draden van de WEB*, en de hieronder genoemde BSD's.

Reikwijdte van dit BSD

Dit BSD wordt thans ter vaststelling aangeboden voor de zorgdrager Inspectie van het Onderwijs

Totstandkoming BSD

Het BSD is deels gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werd verricht. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in de PIVOT-rapporten nr. 48, *De draden van de WEB* (Den Haag 1998) van drs. A.E.M. Jonker en nr. 69, *Mammoetsporen, deel 2* (Den Haag 1999) van Y. van Dam-Kooij.

Door dhr. J. Verkroost is in 2002-2003 aanvullend onderzoek verricht naar de taken van de Inspectie van het Onderwijs. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het BSD

Op respectievelijk 7-4-1999 (Stct. nr. 66) en 31-10-2002 (stct. nr. 210) werden reeds de BSD's Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) en MBO/VAVO voor de handelingen van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Onderwijsraad (alleen BVE) vastgesteld door de Algemene Rijksarchivaris, namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Het concept-BSD voor de Inspectie van het Onderwijs kwam tot stand in maart 2003 en is sindsdien, n.a.v. het besprokene tijdens het driehoeksoverleg, aangepast en aangevuld. De inhoud van het aanvullend IO en BSD, alsmede de voorgestelde waarderingen zijn beoordeeld door de volgende leden van de Projectgroep Selectielijsten van de Inspectie van het Onderwijs:

- dhr. H.A. Joustra
- mw. drs C.G.A.. Geerlings
- mw. drs M.A.M. Theunissen
- dhr. drs J.J.H. Verkroost
- dhr. mr. G.J. de Vries
- mw. M.S.H. van den Hof-Partouns
- mw. C.E.J. Langenhuizen
- mw. E. van Leeuwen

Driehoeksoverleg

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst vond grotendeels mondeling plaats op 4 juni en 7 oktober 2003 bij de Inspectie van het Onderwijs in Utrecht.

Aan het driehoeksoverleg werd door de volgende personen deelgenomen:

als beleidsdeskundigen:

- dhr. H.A. Joustra, Secretaris Hoofdinspecteur BVE
- mw. drs C.G.A.. Geerlings, Secretaris Hoofdinspecteur VO
- mw. drs M.A.M. Theunissen, Secretaris Inspectieleiding
- dhr. drs J.J.H. Verkroost, Coördinerend Inspecteur
- dhr. mr. G.J. de Vries, Secretaris Hoofdinspecteur PO

als deskundigen archiefbeheer:

- mw. M.S.H. van den Hof-Partouns, Beleidsmedewerker

- mw. C.E.J. Langenhuizen, Hoofd Documentatie
- mw. E. van Leeuwen, Medewerker Informatiebeheer

als vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris:

- mw. I.J. van Riet, medewerker Selectie van het Nationaal Archief
- drs. G.A.G. Hermsen, medewerker Selectie van het Nationaal Archief

Voorts trad als adviseur van de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris op prof. Dr. N.L. Dodde, op voordracht van het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING).

Tijdens het driehoeksoverleg is de volgende procedure gevolgd:

Op 28 maart 2003 heeft de Inspectie van het Onderwijs de concept-selectielijst ter vaststelling aangeboden bij de Algemene Rijksarchivaris.

Door het Nationaal Archief is in april 2003 bij het KNHG een materiedeskundige aangevraagd voor het driehoeksoverleg. Door de secretaris van de Archiefcommissie, mevrouw mr. drs. M. de Keuning is op 24 april schriftelijk medegedeeld dat de heer prof. dr. N.L. Dodde bereid was gevonden om als materiedeskundige op te treden.

Op 4 juni 2003 hebben de leden van de Werkgroep Selectielijsten van de Inspectie voor het Onderwijs, de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris en dhr. Dodde mondeling overleg gevoerd over de voorgestelde waarderingen.

Vervolgens hebben mw. Langenhuizen en de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris de op 4 juni overeengekomen wijzigingen en aanvullingen verwerkt in het BSD. Tevens werd een afspraak gemaakt voor het uitvoeren van een archiefanalyse naar de neerslag van een aantal handelingen door de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris.

Op 7 oktober vond opnieuw mondeling overleg plaats, waarbij, naast de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris, dhr. Verkroost, mw. Langenhuizen, mw. Van den Hof-Partouns en mw. Van Leeuwen namens de Inspectie van het Onderwijs aanwezig waren. Tijdens dit overleg werden de resterende discussiepunten besproken.

Aansluitend op dit overleg werd door de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris een archiefanalyse uitgevoerd.

In oktober-december werden de op 7 oktober overeengekomen wijzigingen in het BSD doorgevoerd.

Belangen

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de in het kader van het PIVOT-project geformuleerde selectiedoelstelling, die inhoudt dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving.

Om op basis van deze selectiedoelstelling tot een waardering van de handelingen te komen, worden zes selectiecriteria toegepast:

Selectiecriteria	
Handelingen die gewaardeerd worden met B(ewaren)	
Algemeen selectie criterium	Toelichting
1. Handelingen die betrekking	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren

Selectiecriteria	
hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen	van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
2. Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriele verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de archiefbescheiden voor de overheidsorganen en de recht- en bewijszoekende burger

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en voor de recht- en bewijszoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de minimale termijnen zijn geschied door de deskundigen van de Inspectie van het Onderwijs en de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg hebben de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris primair de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Daarnaast hebben ook de overige deelnemers hun gedachten laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Door de deelnemers aan het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van prof. dr. N.L. Dodde, (emeritus) hoogleraar in de geschiedenis van het onderwijs en materiedeskundige inzake de Inspectie van het Onderwijs.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

Inhoudelijk verslag

Algemeen

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris merken op dat de handelingen uit beide RIO's opnieuw gerangschikt zijn, waarbij niet altijd goed duidelijk is uit welk RIO een handeling afkomstig is. Zij vragen de inspectie van het Onderwijs daarom om bij elke handeling aan te geven uit welk RIO deze afkomstig is. De Inspectie heeft daarop aan elke handeling een verwijzing naar het betreffende rapport toegevoegd.

Periodisering selectielijst

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris geven aan dat het vroegste aanvangsjaar van een handeling in deze lijst 1968 is, terwijl de selectielijst vanaf 1945 moet gaan gelden. Zij stellen daarom voor om het aanvangsjaar van de lijst te wijzigen in 1968. Alle deelnemers stemmen hier mee in.

Ontbrekende handelingen

Door de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris wordt geconstateerd dat een aantal handelingen voor de Inspectie van het Onderwijs uit de rapporten *De draden van de WEB* (nrs. 23, 24, 62, 144, 145 en 170) en *Mammoetsporen, deel 2* (nrs. 64, 92, 118, 120, 125, 172, 208, 342, 345, 403, 422-425, 475, 496, 581, 616 en 618) niet zijn overgenomen in het BSD. De Inspectie van het Onderwijs heeft onderzocht of deze alsnog opgenomen moesten worden.

Uit het onderzoek blijkt dat alleen handeling 62 uit *De draden van de WEB* en handeling 616 uit *Mammoetsporen, deel 2* moeten worden toegevoegd. Besloten wordt om de overige ontbrekende handelingen niet toe te voegen omdat deze al geruime tijd niet meer worden uitgevoerd, en daarvan naar alle waarschijnlijkheid ook geen neerslag meer aanwezig is. Indien toch nog neerslag van deze handelingen aanwezig blijkt zullen de desbetreffende handelingen alsnog worden opgenomen bij herziening van de lijst. Alle deelnemers stemmen hier mee in.

Periodisering handelingen

Tijdens het overleg komt naar voren dat de handelingen 267, 340 en 343 met betrekking tot het MBO (met ingang van 1995 afgesloten zijn). De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stellen daarom voor om deze handelingen van het eindjaar 1995 te voorzien. Zij vragen of de overige handelingen met betrekking tot het MBO en VAVO niet eveneens in 1995 afgesloten zijn. De Inspectie bevestigt dit. De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stellen voor om alle handelingen betreffende het MBO en VAVO met een open eindjaar in 1995 af te sluiten. De deelnemers gaan akkoord met dit voorstel.

Handeling 340 en 616 (het toezien op de naleving van de wettelijke bepalingen en voorschriften bij scholen voor mbo resp. vavo), en 341 en 617 (het evalueren van de stand van het mbo resp. vavo met betrekking tot de kwaliteit ervan).

Dhr. Dodde geeft aan dat het overzicht van producten bij handeling 340 en 616 niet volledig is, en wil graag dat deze wordt aangevuld met de volgende producten:

- Kwaliteitskaart
- Zelfevaluatie van scholen
- Examenverslag beroepsonderdelen

De Inspectie van het Onderwijs geeft aan dat de door dhr. Dodde genoemde producten een goede aanvulling vormen op het bestaande overzicht. Daarom wordt afgesproken dat de Inspectie een lijst opstelt van alle producten die als neerslag onder deze -en de vergelijkbare handelingen in de andere BSD's- vallen, waarin de toevoegingen van dhr. Dodde ook worden opgenomen.

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris vragen zich af of de schoolbezoekrapporten daadwerkelijk bewaard moeten worden. Zij vermoeden dat het om een grote hoeveelheid materiaal gaat met een zeer beperkte toegevoegde cultuurhistorische waarde. De Inspectie vertelt dat het inderdaad om grote hoeveelheden materiaal gaat, wellicht duizenden strekkende meters aan archieven. Volgens dhr. Dodde is de omvang geen argument om archiefmateriaal niet te bewaren. Hij meent dat dit materiaal wel belangrijk is voor onderzoek, en dus bewaard moet worden. Hij geeft echter aan dat niet alles hoeft te worden bewaard, hij pleit voor een systematische steekproef; bijv. om de 5 jaar een gedeelte bewaren, per regio, etc. De Inspectie van het Onderwijs onderschrijft zijn mening.

De vertegenwoordigers van de ARA zijn bereid om het bewaren van een steekproef te overwegen, maar willen dan wel meer inzicht in de inhoud van de schoolbezoekrapporten. Afgesproken wordt dat de

vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris nader onderzoek doen naar de historische waarde van het materiaal d.m.v. een archiefanalyse.

Uit de analyse blijkt dat het bewaren van een deel van de rapporten gerechtvaardigd is omdat daardoor vergelijkingen tussen bijv. grote steden en platteland mogelijk worden gemaakt. De vertegenwoordigers van de ARA stellen daarop voor om een aantal voorbeelddossiers te bewaren, en vragen aan de Inspectie en dhr. Dodde om daarvoor een voorstel te doen.

Overeengekomen wordt om van elk van de 3 kantoren die het BVE controleren worden 1x per 5 jaar 2 rapporten per schoolsoort te bewaren. Totaal: (3 x 2 x 4=) 24. Daarbij vindt een evenwichtige selectie plaats van scholen in grote steden en daarbuiten.¹

Daarnaast komt uit de analyse naar voren dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen de strekking en neerslag van handeling 340 en 616, die betrekking hebben op verslagen over scholen, en 341/617 die rapportages aan de minister van OC&W betreffen. Besloten wordt om de producten van deze handelingen als volgt te wijzigen:

- handeling 340 en 616: schoolbezoekverslag, jaarverslag, onderwijsverslag, examenverslag, aspectrapportage, kwaliteitskaart, etc.;
- handeling 341 en 617: rapportages aan de minister.

De waardering van handeling 340 en 616 wordt gewijzigd in V, 20 jaar (m.u.v. een aantal voorbeelddossiers). Handeling 341 en 617 blijven gewaardeerd met B (3). Alle deelnemers aan het overleg gaan akkoord met deze wijzigingen.

Handeling 342 (het samenstellen van het gedeelte betreffende het MBO in het Onderwijsverslag)

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stellen voor om deze handeling te schrappen omdat deze overeenkomt met handeling 341. De deelnemers aan het overleg stemmen hier mee in.

Handeling 344 (het rapporteren over haar bevindingen omtrent het middelbaar beroepsonderwijs aan de minister) en 495 (het uitbrengen van een verslag over de naleving van de wettelijke voorschriften door instellingen, exameninstellingen en agrarische innovatie- en praktijkcentra en over de toestand van educatie en beroepsonderwijs)

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stellen voor om handeling 344 en 495 samen te voegen omdat zij vrijwel gelijk zijn. De Inspectie van het Onderwijs merkt op dat de producten van beide handelingen niet geheel gelijk zijn, maar heeft geen bezwaren tegen samenvoeging van de beide handelingen. Daarop wordt besloten om handeling 344 te schrappen en grondslag en product van deze handeling over te hevelen naar 495.

Uit de archiefanalyse blijkt echter dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de schoolbezoekverslagen etc., en anderzijds de rapportages aan de minister (zie ook hierboven bij handeling 340, 341, 616 en 617). Daarom wordt besloten om handeling 344 toch niet te schrappen. In plaats daarvan worden handeling 344 en 495 aangepast conform de wijzigingen in 340, 341, 616 en 617. Ook wordt het subject van beide handelingen gewijzigd in 'beroepsonderwijs en volwasseneneducatie'. Alle deelnemers gaan hier mee akkoord.

Handeling 496 (het benoemen van een commissie van onafhankelijke deskundigen die de kwaliteit van de werkzaamheden van instellingen, exameninstellingen en agrarische innovatie- en praktijkcentra beoordelen)

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris vragen of de bewaartermijn van deze handeling lang genoeg is in verband met eventuele pensioenrechten. De Inspectie voor het Onderwijs antwoordt dat de leden van de commissie slechts een vergoeding krijgen, zodat geen sprake is van pensioenaanspraken. De Inspectie voegt hier aan toe dat de commissie inmiddels is opgeheven, en stelt voor om de periode van deze handeling te wijzigen in van 1996- in 1996-2003. Alle deelnemers gaan hier mee akkoord.

Handeling 618 (het samenstellen van het gedeelte betreffende het VAVO in het Onderwijsverslag)

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stellen voor om deze handeling te schrappen omdat hij overeenkomt met handeling 617. De deelnemers aan het overleg stemmen hier mee in.

Over de waardering van de overige handelingen waren alle betrokken partijen het eens.

¹ Zie ook het BSD en het verslag van de archiefanalyse.

Het verslag is voorgelegd aan de bij het overleg betrokken personen. Deze hebben hun goedkeuring aan dit verslag gegeven.